

Praktische kijk op droogstandsmanagement bij Vlaamse melkveebedrijven

Samenvattend rapport

1 ENQUÊTE

1.1 Opstellen van de enquête

In kader van het demo-project “verantwoord gebruik van antibiotica in de Vlaamse melkveehouderij door communicatie, opleiding en begeleiding” heeft MCC-Vlaanderen in samenwerking met Thomas More Geel een (digitale) enquête opgestart met als doel het droogzetmanagement op de Vlaamse melkveebedrijven in kaart te brengen..

De enquête is verzonden naar alle Vlaamse melkveehouders via een mail of via een link die op de website van MCC- Vlaanderen stond en was beschikbaar van 18/3 tot en met 7/4/2014.

Vul enquête "droogzetten van koeien" in en win gratis melkonderzoek!

In kader van het demoproject "verantwoord gebruik van antibiotica" lanceert MCC in samenwerking met de Thomas More Hogeschool van Geel, een digitale enquête rond het droogzetten van melkkoeien. Het selectief droogzetten van koeien zonder antibiotica-houdende producten is één van de belangrijke autoregulerende maatregelen dat AMCPRA vooropstelt om het antibioticagebruik in de melkveehouderij te reduceren. Om die reden is het zeer belangrijk om het bedrijfsmanagement van de Vlaamse melkveehouders aangaande het droogzetten van koeien, in kaart te brengen. Vul daarom de digitale enquête in en maak kans op:

Eén van de tien waardebonnen voor gratis bacteriologisch onderzoek
(waarde 40 euro)

Alle deelnemers ontvangen per post een USB-stick met het samenvattend rapport van de enquête.

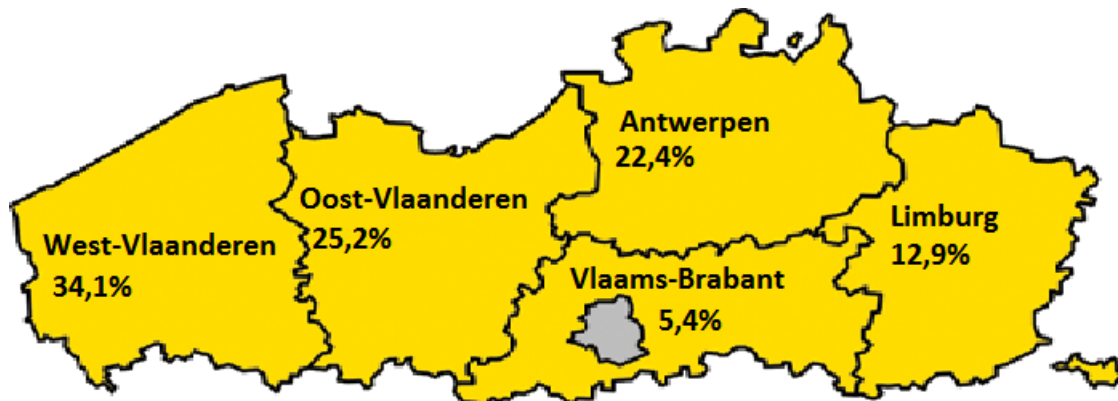
De enquête kunt u tot maandag 7 april digitaal invullen. Alvast hartelijk dank voor uw deelname.

[GA NAAR ENQUETE](#)

Figuur 1: Voorbeeld van het bekend maken van de enquête

1.2 Het deelnemersveld

In totaal was er een respons van 549 melkveehouders. De verdeling per provincie wordt weergegeven in figuur 9.

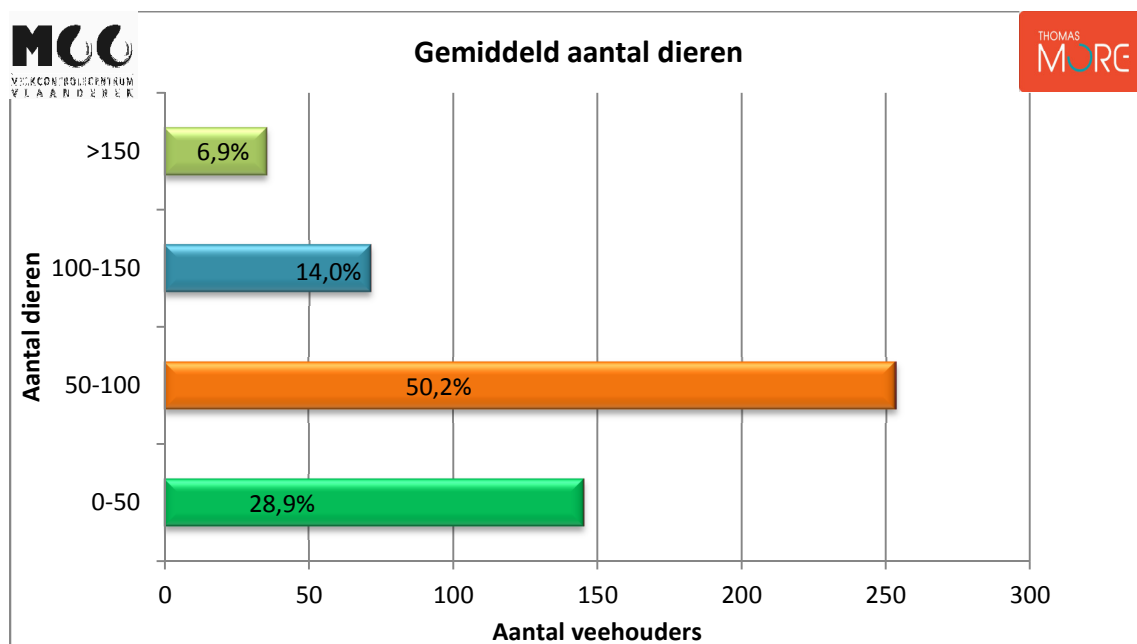

Figuur 2: Reacties per provincie

Van de 549 enquêtes werden 45 onvolledig ingevuld, wat resulteerde in 504 enquêtes in de finale dataset. Hiervan waren er 18 anoniem ingevuld.

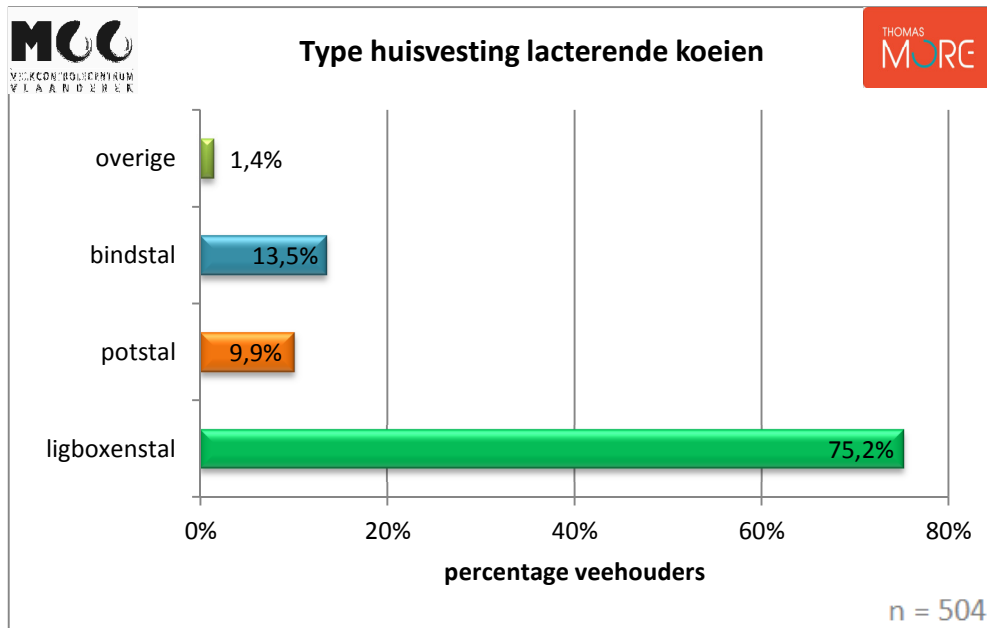
1.3 Bedrijfsgegevens deelnemers

Gemiddeld hadden de deelnemers 74 melkkoeien (range 10-350) (zie figuur 3).

Figuur 3: Bedrijfsgrootte

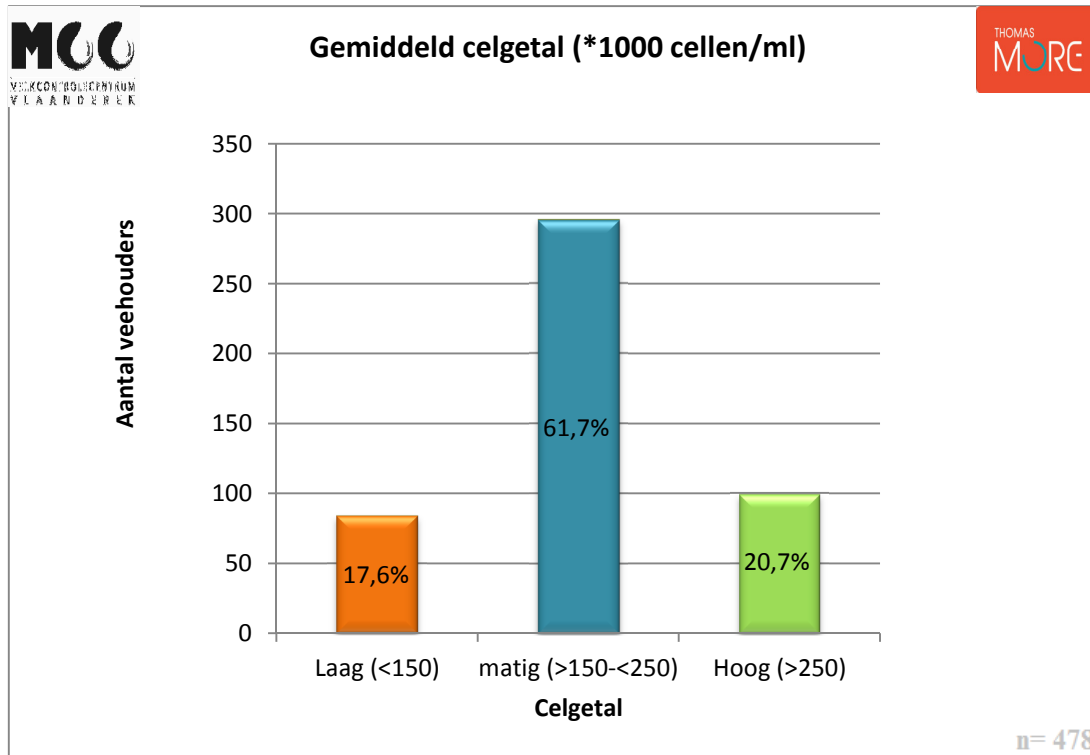
De grote meerderheid van de melkveebedrijven maakt gebruik van een ligboxenstal (75,2%) (figuur 4).

Figuur 4: Huisvesting lacterende koeien

1.4 Uiergezondheid op de deelnemende bedrijven

Van de niet-anonieme deelnemers werd het gemiddeld tankmelkcelgetal van 2013 verzameld. Het gemiddelde bij de deelnemende veehouders was 206.000 cellen/ml (range: 61.000 – 402.000).

Figuur 5: Gemiddelde celgetal

De bepaling van het individuele koecelgetal gebeurt bij de meesten (65,7%) via MPR, een klein aantal (8,1%) bekomt zijn gegevens via een gelijkaardig systeem.

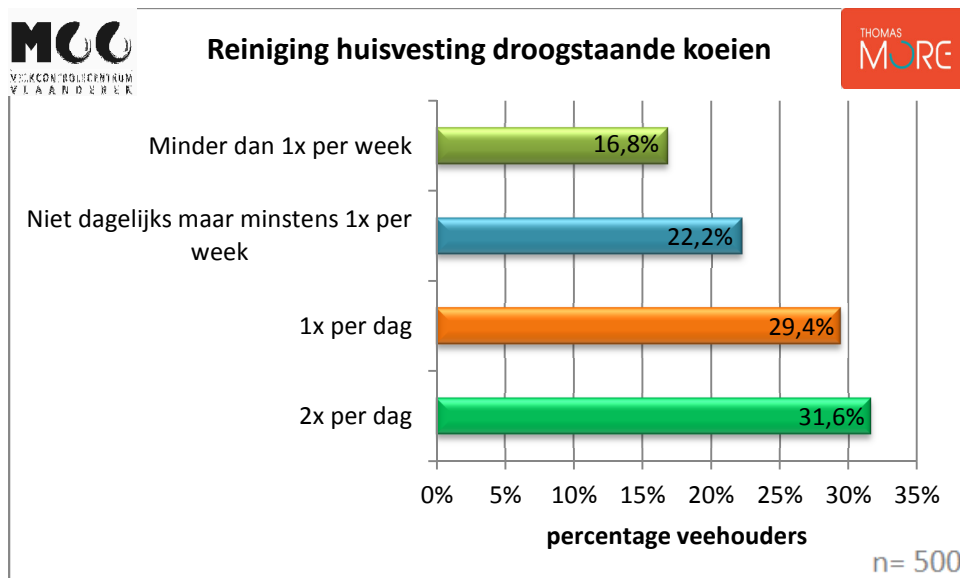
Het uitvoeren van een bacteriologisch onderzoek bij probleemkoeien wordt door slechts 18.3 % van de veehouders op regelmatige basis uitgevoerd.

1.5 Algemeen management rond droogzetten

Op de meeste bedrijven worden de koeien een bepaalde periode drooggezet. Slechts 2,4% zet de koeien niet droog en het aantal veehouders dat de afkalfdatum kent is 94,4%.

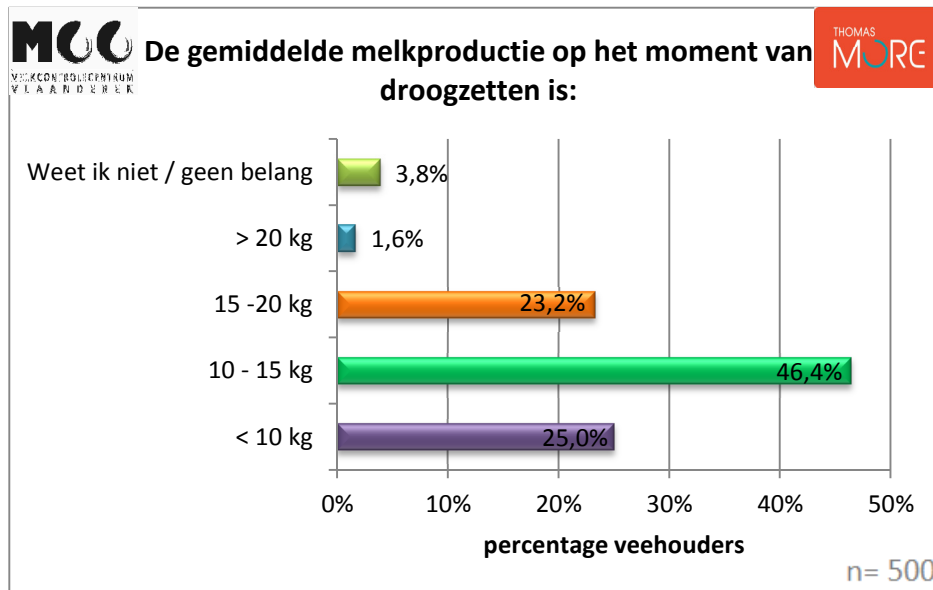
Over het algemeen zien we dat de meeste veehouders hun dieren tussen 6-8 weken (57,0%) en 4-6 weken (31,6%) droogzetten. 11,5% zet zijn dieren langer droog. Doordat de meeste droogzettubes een maximale bescherming bieden van 6 weken kan dit een risico zijn voor het ontstaan van nieuwe infecties. Uit de resultaten van de enquête blijkt dat op 89,9% van de bedrijven dieren na droogzetten niet meer gemolken worden.

Bij de huisvesting van droogstaande koeien werkt 56,8% van de veehouders met een ligboxenstal. Uiteraard is ook de hygiëne van de huisvesting een belangrijk aandachtspunt bij de droogstand. De reiniging van de huisvesting bij de droogstaande dieren is volgens figuur 6 zeer uiteenlopend. Toch een vrij groot aantal van de melkveehouders is in staat de huisvesting minstens 1x/dag te reinigen.

Figuur 6: Reiniging droogstaande koeien

Het doen dalen van de melkproductie naar de droogstand toe is sterk aangeraden om de uiergezondheidsproblemen (vb. mastitis tijdens en kort na de droogstand) te voorkomen en stress te verminderen. Dit kan men door onder andere het rantsoen te beperken. Bij 51,2% van de bedrijven wordt het rantsoen van de dieren beperkt voor ze de droogstand ingaan. Bij 70,0% van de bedrijven wordt het aantal melkbeurten gereduceerd voor het droogzetten. Het aantal liters dat de dieren nog produceren op het moment van droogzetten ziet u op figuur 7.

Figuur 7: Gemiddelde melkproductie

1.6 Gebruik van antibiotica-houdende droogzetters en Interne teatsealers

1.6.1 Antibiotica-houdende droogzettube

Standaard gebruik van droogzetters wordt sinds de jaren '70 gepromoot (Neave, 1969) om de uiergezondheid van de veestapel te verbeteren. Zoals verwacht gebruikt het merendeel van de veehouders voor al zijn dieren antibiotica-houdende droogzettubes (81,4%). Slechts een zeer klein aantal veehouders gebruikt er geen, we spreken hier over een percentage van 3,4%.

Bij het droogzetten van melkkoeien zijn er toch een aantal risico's verbonden. Zo kan men mits een onvoldoende reiniging van de spenen, een bacterie binnen brengen die tijdens de droogstand een nieuwe infectie veroorzaakt. Het gebruik van ontsmettingsdoekjes is daarom sterk aan te raden voor het inbrengen van een droogzettube. Toch stellen we vast dat maar 79,3 % ontsmettingsdoekjes gebruikt.

1.6.2 Interne teatsealer (ITS)

Een zeer klein aantal veehouders maakt standaard geen gebruik van antibiotica-houdende droogzettubes. Deze veehouders gebruiken in 94,1% ook geen ITS. Slechts 5,9% gebruikt wel een ITS. Een opmerkelijk antwoord bij deze veehouders is dat de meeste wel akkoord gaan met het limiteren van het antibiotica gebruik in de veehouderij (70,6%).

Bij 37,1 % bedrijven waar antibiotica-houdende droogzetters gebruikt worden, wordt eveneens een ITS toegediend. Deze manier van werken is optimaal naar uiergezondheid toe, omdat hiermee eventuele bestaande infecties kunnen genezen en het risico op nieuwe infecties

sterk beperkt worden. Toch een grote groep veehouders (47,7%) gebruikt nog steeds geen ITS, ondanks dat het positief effect ervan wel degelijk bewezen is.

Bij het analyseren van de enquêteresultaten is gebleken dat het correct gebruik van een ITS niet bij alle veehouders bekend is. In tegenstelling tot een droogzettube is het voor een ITS niet aangeraden om de inhoud richting de uier te masseren. Door dit te doen verliest de ITS immers zijn werking. Ook het afknijpen van de speen ter hoogte van de uierbasis bij inbrengen van de ITS is belangrijk, toch doet 37,0% van de veehouders dit niet.

De juiste werkwijze bij het inbrengen van een ITS is als volgt;

- Gebruik van ontsmettingsdoekjes (al dan niet al gebruikt bij de droogzettube)
- Per speen één tube
- Afknijpen van de speen aan de uierbasis
- Niet in masseren van de ITS

Het correct gebruik van ITS zoals hierboven vermeld, wordt slechts door 52,0% van de veehouders (n= 254) die ITS gebruiken toegepast.

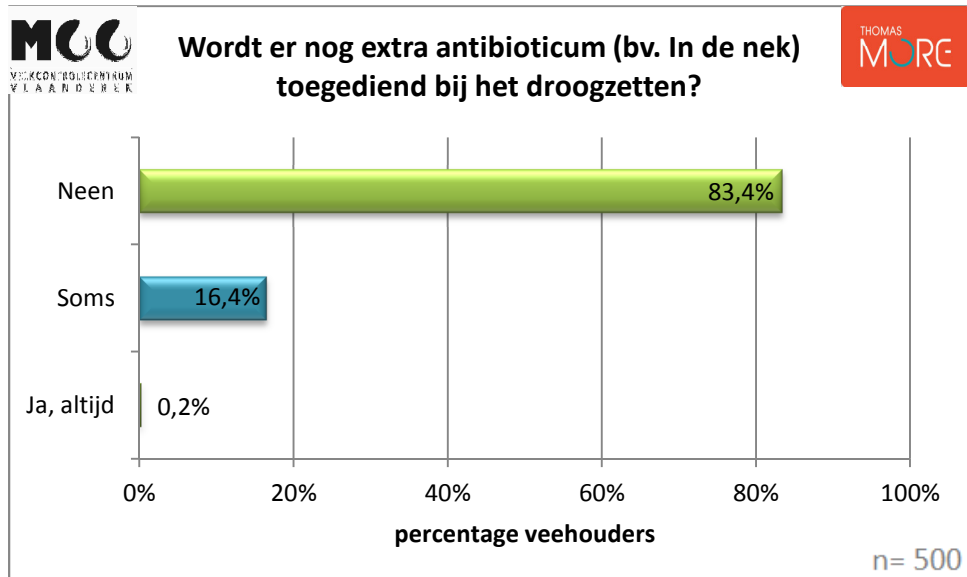
1.6.3 Gecombineerd gebruik van antibiotica-houdende droogzettube en Interne teatsealer

Gebruik antibiotica-houdende droogzettubes	Gebruik interne teatsealer bij het droogzetten			
	Ja, voor alle koeien	Ja, voor sommige	Neen	Totaal
Ja, voor alle koeien	153	62	193	408
Ja, voor sommige	24	16	36	76
Neen	1		16	17
Totaal	178	78	245	501

Tabel 1: Gecombineerd gebruik

1.6.4 Extra behandelingen

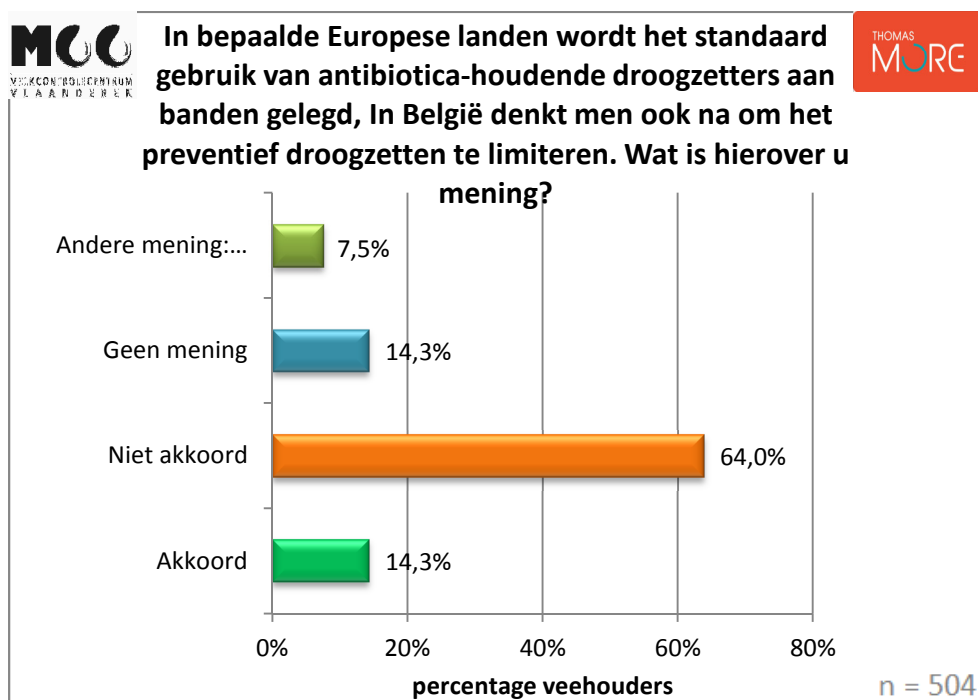
Na droogzetten wordt bij de meeste veehouders (83,4%) geen extra antibiotica toegediend (bv.: in de nek).

Figuur 8: Extra behandeling

1.6.5 Opiniepeiling selectief droogzetten

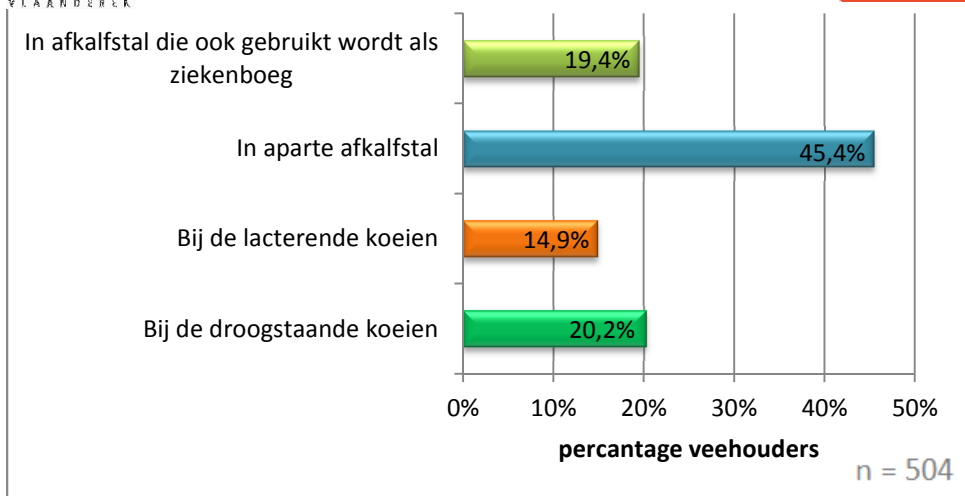
De meeste veehouders gaan niet akkoord met het limiteren van antibiotica- houdende droogzettubes (zie figuur 9). Vooral de angst van te veel klinische mastitis na de droogstand werd door de melkveehouders opgegeven als de belangrijkste reden.

Figuur 9: Opiniepeiling

1.7 Afkalven

De koeien kalven af:

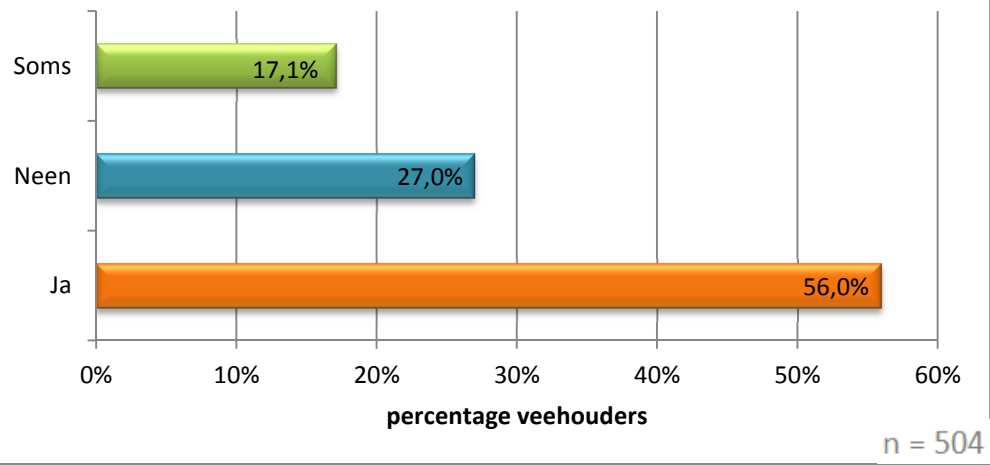
Figuur 10: Afkalven

Het grootste deel van de koeien kalft af in een aparte stal. In ongeveer 20,0% van de gevallen wordt de afkalfstal ook als ziekenboeg gebruikt (zie figuur 10). Dit is niet ideaal naar ziekteoverdracht toe. Dieren die pas gekalfd hebben zijn verzwakt en dus erg gevoelig voor nieuwe infecties. Door deze dieren in dezelfde stal te plaatsen als zieke dieren komen ze als risicogroep meteen terecht in een grote besmettingsbron.

Het direct wegnemen van het kalf na de geboorte verkleint voor hen de kans op infecties. Bij 82,5% van de veehouders wordt het kalf vlak na de geboorte weggenomen bij de moeder. Dit is op vlak van management een goed systeem om mogelijke infecties bij het kalf te voorkomen. Na het verwijderen bij de koe krijgen 56,0% van de kalfjes melk waar geen antibiotica meer in zit, de wachttijd wordt gerespecteerd. Doch zoals te zien op figuur 11, is er nog een groot aantal veehouders die zich niet aan deze wachttijden houden. Het risico op antibioticaresistentie gaat zo toenemen (AMCRA-aanbeveling).

92,5% van de veehouders houdt zich aan de wachttijden op de bijsluiters van het antibiotica-houdende droogzettube. Het is verplicht de melk nog eens te testen op antibiotica voor deze terug in de melktank terecht komt. Het testen van de melk gebeurt bij 87,7% en wordt door de meeste veehouders (86,1%) zelf gedaan. De test die frequent gebruikt wordt is de Delvo-T test.

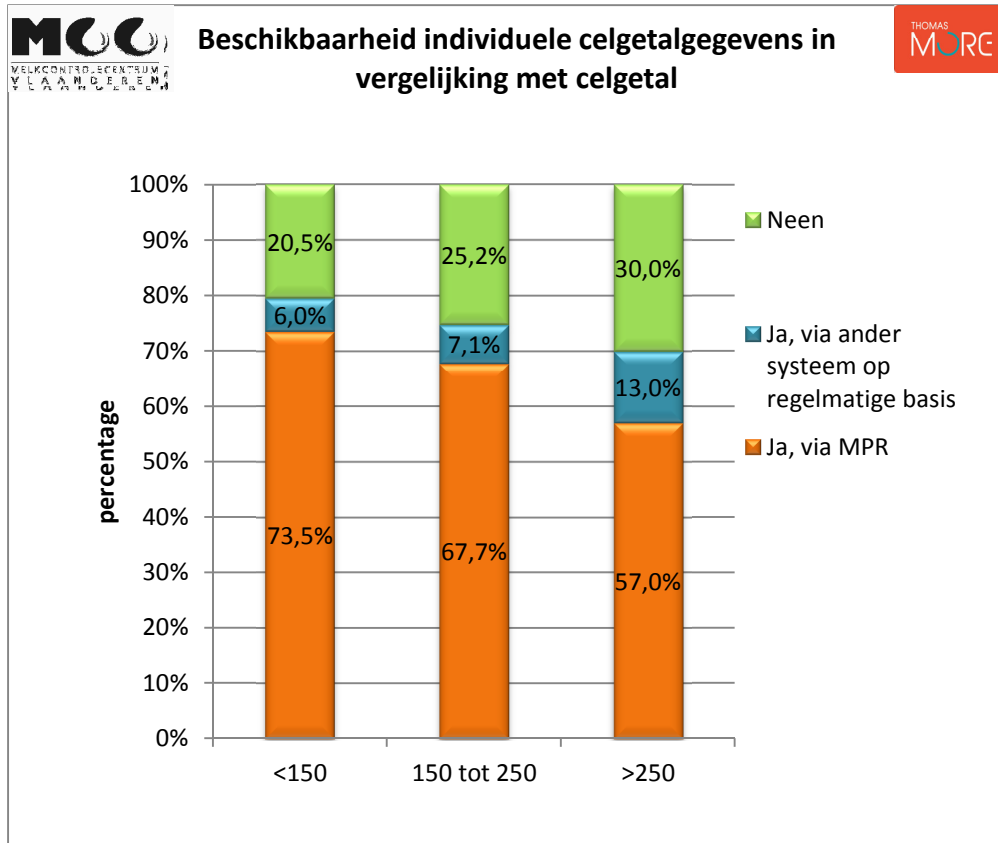
Voedert u melk van pasgekalfde koeien aan de kalveren vóór
het verstrijken van de wachttijd? (met uitzondering van
biestmelk)

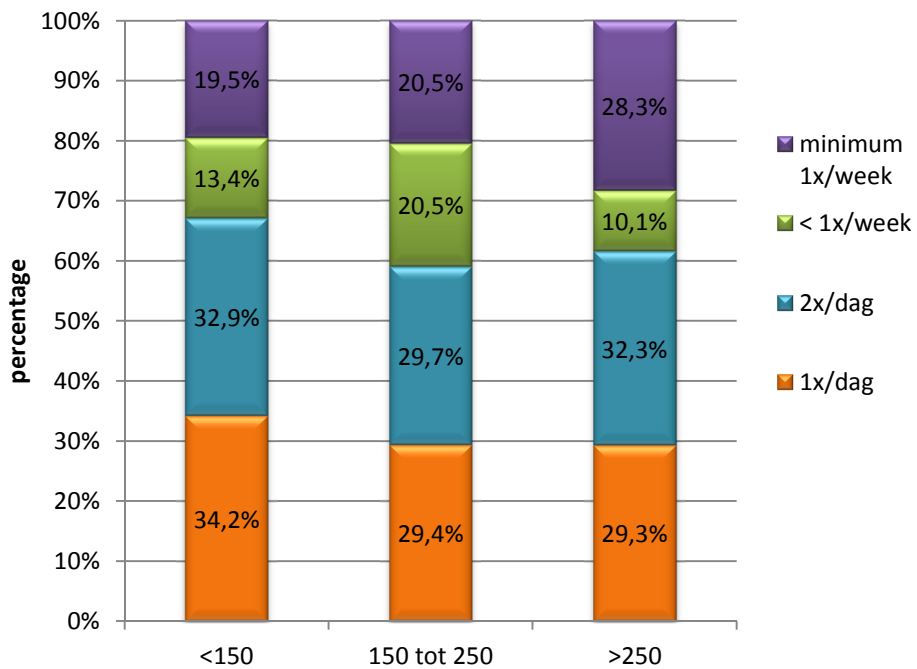
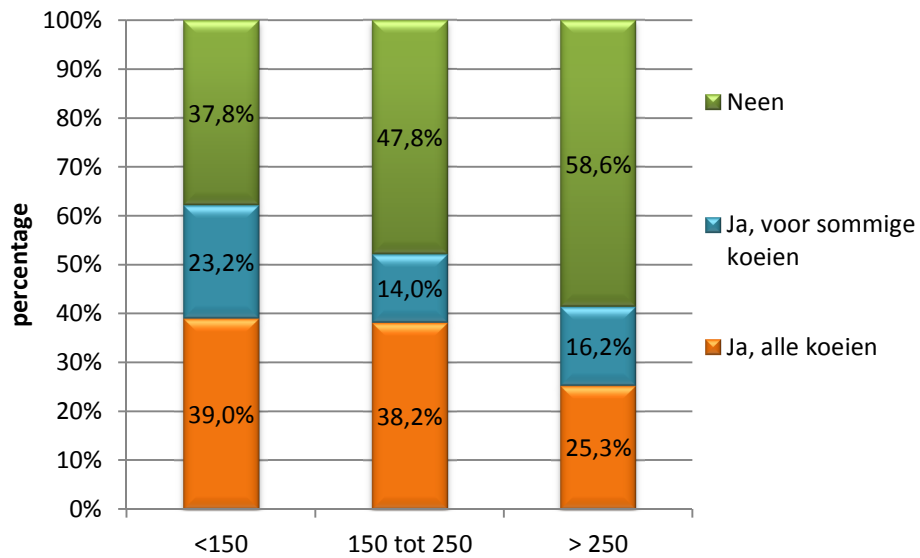

Figuur 1: Voederen van melk van pasgekalfde koeien

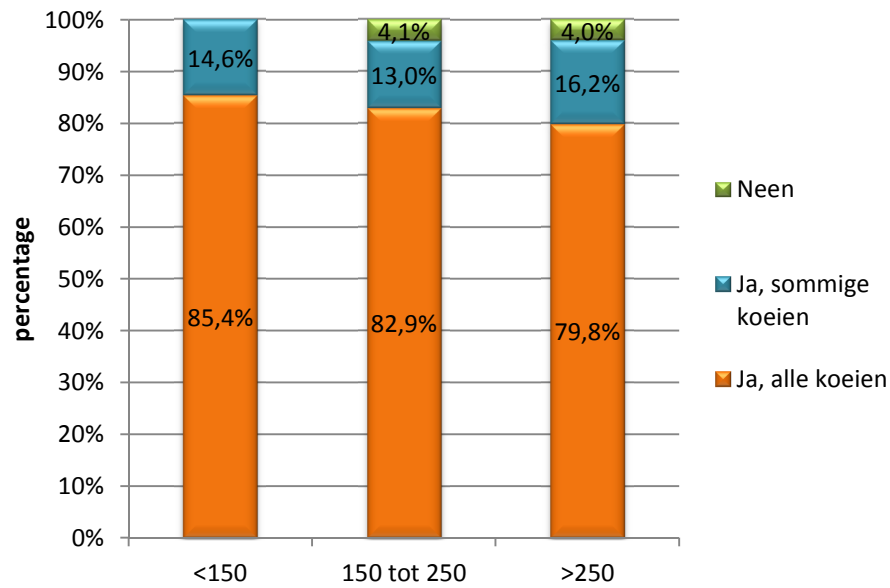
1.8 Vergelijking enquêtegegevens ten opzichte van het celgetal

In volgende grafieken is een vergelijking gemaakt van bepaalde management maatregelen en het tankmelkcelgetal van de deelnemende bedrijven.

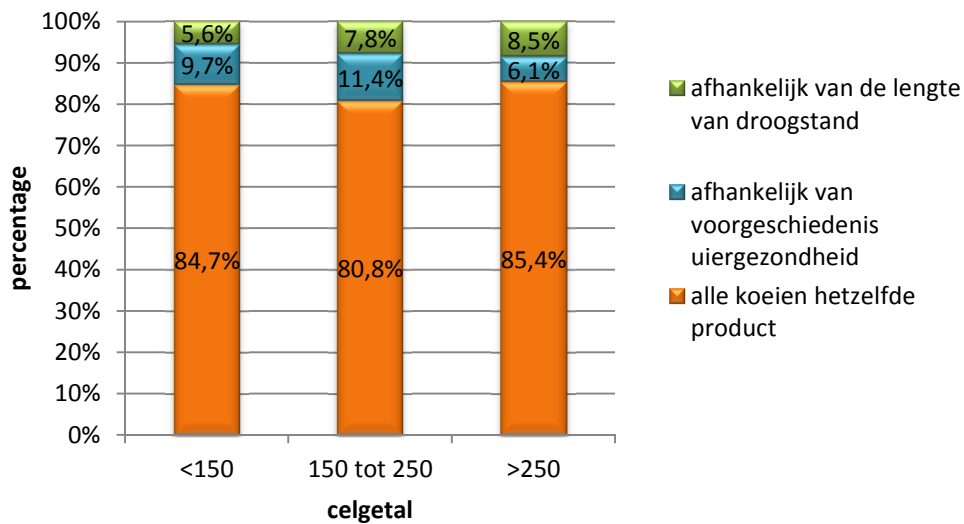

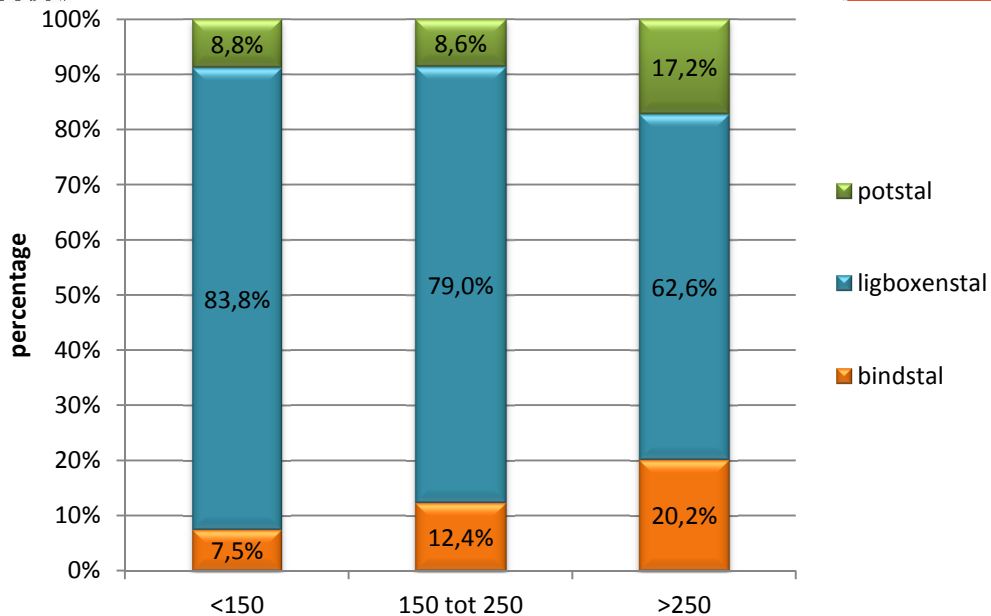
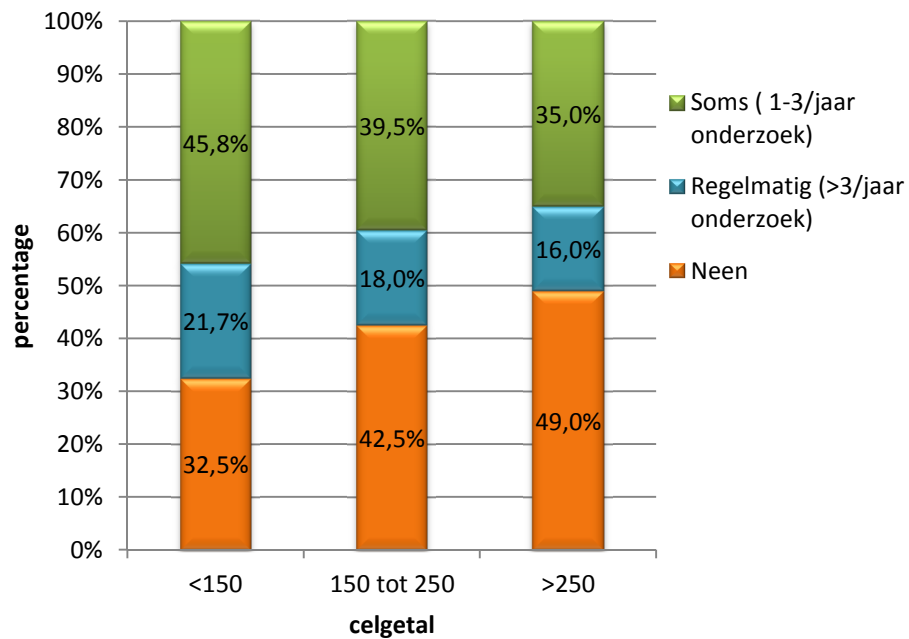

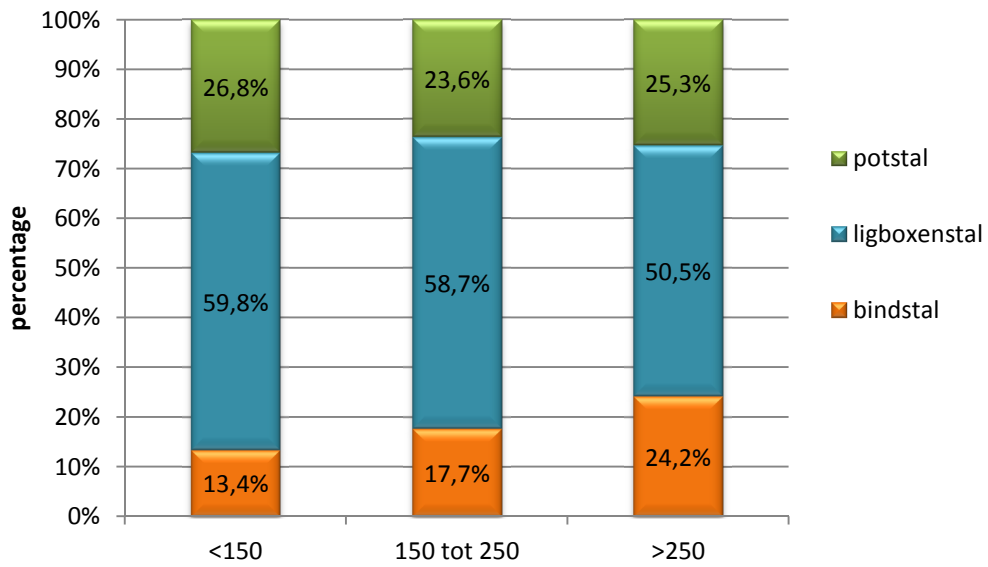
Gebruik van Antibiotica-houdende droogzettubes in vergelijking met celgetal

Toepassing van Antibiotica-houdende droogzettubes in vergelijking met celgetal

Evelyne Van Steenberghe
Thomas More Hogeschool
Geel